

Mezinárodní právo soukromé

JUDr. Radovan Malachta, Ph.D.
Jaro 2024

Cítíte rozdíl?

Adam, český státní příslušník s bydlištěm v Brně, se ubytoval při své návštěvě Prahy v náhodně vybraném pražském hotelu.

Adam, český státní příslušník s bydlištěm v Brně, se ubytoval při své návštěvě Barcelony v náhodně vybraném španělském hotelu.

Cítíte rozdíl?

Karel, český státní občan, bydliště v Liberci, srazil při neopatrné jízdě na lyžích v Krkonoších českého občana Kryštofa s bydlištěm v Brně.

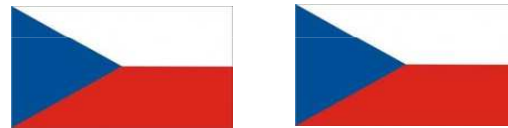

Karel, český státní občan, bydliště v Liberci, srazil při neopatrné jízdě na lyžích v italských Alpách rakouského turistu s bydlištěm v Salzburgu.

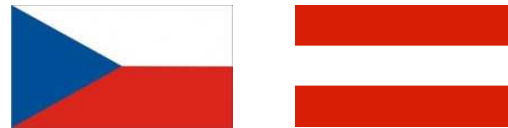

Cítíte rozdíl?

Marie, česká státní občanka, bydlí v Mikulově, zjistila, že za pracuje v Mikulově, zaměstnává ji česká společnost.

Marie, česká státní občanka, bydlí v Mikulově, zjistila, že za hranicemi v Rakousku si vydělá mnohem více. Nechala se zaměstnat ve společnosti založené dle rakouského práva a mající sídlo podnikání ve Wilfersdorfu.

Cítíte rozdíl?

Katka (státní příslušník ČR, bydliště v Brně) a Jan (státní příslušník ČR, bydliště ve Slavkově u Brna) chtějí mít sňatek na zámku ve Slavkově.

Katka (státní příslušník ČR, bydliště v ČR) a José (státní příslušník Guatemaly, bydliště v Ciudad de Guatemala) chtějí mít sňatek na Haiti.

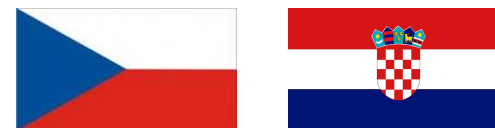

Cítíte ten rozdíl?

Pan Novák (Čech, bydliště Brno) v červenci 2023 nešťastnou náhodou zemřel. Zanechal po sobě mimo jiné nemovitost – apartmán v Jeseníkách.

Pan Novák (Čech, bydliště Brno) v červenci 2023 nešťastnou náhodou zemřel. Zanechal po sobě mimo jiné nemovitost – apartmán poblíž Splitu (Chorvatsko).

Na co MPS nachází odpovědi?

Mezinárodní pravomoc/příslušnost soudů:

➤ **KDE SE BUDEME SOUDIT?**

Rozhodné právo:

➤ **PODLE JAKÉHO PRÁVA?**

Uznání a výkon rozhodnutí:

➤ **CO S VYDANÝM CIZÍM ROZHODNUTÍM?**

Booking.com

 RYANAIR

AliExpress™

2.4 Rozhodné právo a jurisdikce

2.4.1 Pokud Úmluva nebo příslušné právní předpisy nestanoví jinak, vaše smlouva o přepravě s námi a tyto Všeobecné podmínky přepravy se řídí a vykládají v souladu s právem Irska.

<https://www.ryanair.com/cz/cs/uzitecne-informace/centrum-pomoci/podminky>

3.3. Rozhodný právní řád a soudní příslušnost

- 3.3.1. Pokud úmluva nebo platné právní předpisy nestanoví jinak, vaše přepravní smlouva s námi a tyto všeobecné přepravní podmínky se řídí maďarským právem a vykládají se v souladu s ním.
- 3.3.2. Maďarské soudy mají nevýlučnou příslušnost v jakémkoli smluvním nebo mimosmluvním sporu vyplývajícím z této smlouvy nebo v souvislosti s ní, zejména pokud jde o její vznik, platnost a ukončení.

Za předpokladu, že:

- (i) jste spotřebitel s bydlištěm v členském státě EU, pravděpodobně můžete podat žalobu také u soudů tohoto členského státu; a
- (ii) v případě nároků podle úmluvy a nařízení 2027/97 můžete pravděpodobně rovněž podat žalobu u soudů v místě destinace letu. Jestliže se nárok týká úmrtí nebo zranění, potom jsou další možností soudy v místě bydliště pasažéra.

[https://wizzair.com/static/docs/default-source/downloadable-documents/gcc-w6_en_final_modified_270123-changes\(i\)_cs_cz_e3681f14.pdf](https://wizzair.com/static/docs/default-source/downloadable-documents/gcc-w6_en_final_modified_270123-changes(i)_cs_cz_e3681f14.pdf)

The logo for 'eggo.' is displayed in a black, serif font within a light pink rectangular background. The text 'eggo.' is centered horizontally and vertically within the pink area.

eggo.

Prodejce vyvine maximální úsilí, aby byly případné spory řešeny dohodou, pokud to však nebude možné, bude k řešení těchto sporů příslušný soud v Lublani.

<https://www.eggoglow.cz/pages/obchodni-podminky>

Booking.com

A19. Rozhodné právo a soud

1. V maximálním rozsahu povoleném závazným místním zákonem (o ochraně spotřebitele) se tyto podmínky a naše služby budou řídit nizozemským právem (ubytování, lety nebo turistické atrakce) nebo anglickým právem (pronájem aut a soukromá/veřejná doprava).

2. V maximálním rozsahu povoleném závazným místním zákonem (o ochraně spotřebitele) budou veškeré spory předkládány výhradně příslušným soudům v Amsterdamu (ubytování, lety nebo turistické atrakce) nebo Anglii a Walesu (pronájem aut a soukromá/veřejná doprava).

https://www.booking.com/content/terms.cs.html#nov2021_terms_all_applicable_subheading

13.1. Governing Law

Any dispute, controversy or claim between You and Alibaba Singapore, or those arising out of or relating to this Agreement, or the interpretation, breach, termination or validity hereof, or any dispute regarding non-contractual obligations arising out of or relating to this Agreement (collectively hereinafter, "disputes") shall be governed and construed in all respects by the laws of the Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China ("Hong Kong"). The application of the United Nations Convention of Contracts for the International Sale of Goods is expressly excluded. Such choice of governing law does not deprive You of the protection afforded by mandatory provisions in the laws of the EU/UK and the country of habitual residence, which means that you are entitled to any relevant rights and their exercise under EU/UK laws and the laws of the country of your habitual residence.

13.2. Dispute Resolution

This section is without prejudice to any rights you as a European Union/European Economic Area/United Kingdom consumer may have under article 18 of the Brussels I Bis Regulation (OJ EU 2012 L351/1) or applicable UK regulations, which means that you may bring a claim regarding your statutory rights in the EU/EEA/UK country in which You live, generally in the courts of the place where you are domiciled.

https://terms.alicdn.com/legal-agreement/terms/suit_bu1_alieexpress/suit_bu1_alieexpress202109291856_35940.html?spm=a2g0o.home.14.11.650c2145YWzFnd

Mezinárodní prvek – klíčový pojem

- díky němu se dostaneme do působnosti norem MPS
- nezanedbatelný, právně relevantní, dostatečně významný, dosahovat určité intenzity
- může spočívat v:
 - **subjektu** právního vztahu
 - **předmětu** právního vztahu
 - **právně významné skutečnosti pro vznik a existenci právního vztahu**

Rozhodněte, zda je v následujících příkladech dostatečně významný mezinárodní prvek

- Jste občanem České republiky a bydlíte v Brně. Jdete se podívat na slavnosti vína do centra města na náměstí Svobody.
 1. Koupíte si od (českého) podnikatele se sídlem podnikání v Mikulově láhev vína Muškát moravský. Prodavačka bude mluvit slovensky
 2. Koupíte si od (českého) podnikatele se sídlem podnikání v Hustopečích láhev francouzského vína *Pinot noir*
 3. Rozhodnete se odjet na slavnosti vína do Bordeaux (Francie) a nakoupíte tam láhve vína od místních podnikatelů

M U N I
P E D

3. Pan Novák, český státní příslušník, bydliště Zlín, dědí po svém otci chatu (rovněž Čech), která se nachází ve slovenských Nízkých Tatrách.
4. Pavel (Čech, bydliště Brno) nedá na křižovatce ve Vídni přednost zprava a srazí se s Petrem (Čech, bydliště Plzeň). Obě auta mají českou registrační značku. Petr požaduje náhradu škody.
5. Pan Dvořák, český st. příslušník s bydlištěm v Brně, si pronajal během dovolené na Islandu auto, registrované pod islandskou značkou, od společnosti Blue Car Rental ehf., se sídlem a místem podnikání v Keflavíku (Island).

Nařízení Řím I

- JAKÝM PRÁVEM SE ŘÍDÍ NÁŠ VZTAH?
- Nařízení Řím I = o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy
- dopadá na **SMLOUVY** uzavřené po 17/12 2009, pokud toto nařízení aplikuje nějaký soud v EU (kromě Dánska)
 - ne na všechny smlouvy, nějaké jsou vyloučené
 - ale na občanské/obchodní zpravidla ano

Smlouva = dobrovolně převzatý závazek

Přehled pravidel v nařízení Řím I

- **Základní hraniční určovatel** = volba práva (čl. 3)
- **Náhradní hraniční určovatel** (čl. 4)
- **Speciální úprava pro některé typy smluv** (čl. 5-8)
 - Převážné smlouvy
 - Spotřebitelské smlouvy
 - Pojistné smlouvy
 - Individuální pracovní smlouvy

Jsou to tzv. **kolizní normy**.

Volba práva

- = **základní hraniční určovatel** pro smluvní závazkové vztahy
- strany volbou práva určují **rozhodné (použitelné) právo**
- základní pravidlo čl. 3
- pravidla v čl. 5 až 8 („navázaná“ na čl. 3)
- lze zvolit jen **právo některého existujícího státu**
- nejen při vzniku, ale i později lze právo zvolit či měnit
- zpravidla **výslovná** (ale může být i implicitní)

CO TO ZNAMENÁ? Je-li právo určeno, nemusí se zjišťovat podle jiných pravidel. Ovšem má svá omezení – právě viz spotřebitel.

Příklad 2

Společnost A (sídlo a místo podnikání v Pohořelicích) a společnost B (sídlo a místo podnikání ve Vídni, Rakousko) uzavřely v dubnu 2024 smlouvu o poskytování služeb. Součástí smlouvy byla doložka: *„Tato smlouva se řídí rakouským právem.“*

Náhradní hraniční určovatel

- pokud není právo zvoleno – pak se aplikuje článek 4
- najdu smlouvu v článku 4 a podívám se na kritérium (odborně hraniční určovatel), který určí, jakým právem se řídí smlouva
- článek 4 má více pravidel
 - Čl. 4 odst. 1 – pojmenované smluvní typy
 - Čl. 4 odst. 2 – ostatní smlouvy
 - Čl. 4 odst. 3 a 4 – další pravidla

Příklad 3

Společnost Litrovka, s.r.o., sídlo a místo podnikání v ČR, jako kupující, a společnost Regnier, s.a.r.l., sídlo a místo podnikání Francie, jako prodávající, uzavřely v říjnu 2024 smlouvu o dodávce 3 000 lahví vína Bourgogne Chardonnay za cenu 7 500 euro. Jakým právem se řídí smlouva?

Příklad 4

Společnost A (sídlo a místo podnikání v Poysdorfu, Rakousko) se rozhodla, že si nechá vymalovat kanceláře od společnosti B (sídlo a místo podnikání v Mikulově, ČR), protože česká společnost nabízí malířské služby levněji. Uzavřely v dubnu 2024 smlouvu o poskytování služeb. Jakým právem se řídí?

Příklad 5

Paní Metaxová (obvyklé bydliště Brno) vlastní horský apartmán v rakouských Alpách, který nabízí k pronájmu. V červenci 2024 uzavřela smlouvu s panem Baileysem (obvyklé bydliště Vyškov) za cenu 10 000 Kč na týden. Předmětem smlouvy bylo užívání apartmánu. Jakým právem se řídí smlouva?

Spotřebitelské smlouvy – čl. 6

Ochrana

- bude mít přednost před čl. 3 a 4!
- proč: ochrana slabší smluvní strany
- poskytnutí ochrany dané právním řádem, kde má spotřebitel obvyklé bydliště
- ochrana prostřednictvím kogentních norem

Vymezení
pojmu

- **spotřebitel**
= fyzická osoba, která uzavírá smlouvu za účelem, který se netýká její profesionální nebo podnikatelské činnosti
- **obchodník**
= osoba, která jedná v rámci výkonu své profesionální nebo podnikatelské činnosti

Spotřebitelské smlouvy – čl. 6

- hraniční určovatel = obvyklé bydliště spotřebitele
 - tam, kde se spotřebitel fakticky zdržuje
- a) obchodník **provokuje** svou profesionální nebo podnikatelskou činnost v zemi, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště, **nebo**
- b) se jakýmkoli způsobem taková činnost na tuto zemi nebo na několik zemí včetně této země **zaměřuje**
- a smlouva spadá do rozsahu této činnosti.

Podmínky
čl. 6 odst. 1

Zaměření činnosti obchodníka

**Pammer a
Hotel Alpenhof**
(C-585/08 a C-144/09)

Spotřebitelské smlouvy

– volba práva

- čl. 6 odst. 2 – ANO, ale je omezena
- lze si zvolit kterýkoliv právní řád, ale spotřebitel zůstává chráněn

– vyloučené spotřebitelské obchody

- čl. 6 odst. 4
- zejména: aktivní spotřebitel

Pasivní spotřebitel
Aktivní spotřebitel

Odstavce 1 a 2 se nepoužijí pro tyto smlouvy:

- smlouvy o poskytování služeb, mají-li být služby spotřebiteli poskytnuty výlučně v zemi odlišné od země jeho obvyklého bydliště;*
-*

Příklad 6

Radovan (Čech, bydliště ČR) si minulý pátek objednal zboží od polského podnikatele se sídlem a místem podnikání ve Varšavě přes e-shop, který si podnikatel zřídil. Ačkoliv neumí polsky, nevadilo mu to, neboť stránky byly nejen v polštině, ale také v češtině a angličtině. Ocenil uvedení cen nejen v polské měně, ale také v českých korunách. Obchodník uváděl informace o dodání zboží mj. do České republiky.

Jakým právem se řídí smlouva?

Příklad 7

Radovan (Čech, bydliště ČR) si minulý pátek objednal zboží od polského podnikatele se sídlem a místem podnikání ve Varšavě přes e-shop, který si podnikatel zřídil. Ačkoliv neumí polsky, nevadilo mu to, neboť stránky byly nejen v polštině, ale také v češtině a angličtině. Ocenil uvedení cen nejen v polské měně, ale také v českých korunách. Obchodník uváděl informace o dodání zboží mj. do České republiky. Součástí uzavřené smlouva byla doložka:

„Tato smlouva se řídí polským právem.“

Jakým právem se řídí smlouva?

Příklad 8

Paní Baileysová (státní občanství české, bydliště Mikulov) ráda jezdí na nákupy do Vídně, neboť „zboží je kvalitnější a prý i levnější“. Naposledy, v srpnu 2024 zakoupila v jednom obchodu ve Vídni, o kterém nikdy předtím neslyšela, ledničku na splátky bez navýšení kupní ceny. Na ledničce se měsíc po nákupu objevily vady. Když si hledala informace na internetu, stránky obchodu nakonec našla, nicméně ty byly pouze v němčině.

Jakým právem se řídí smlouva?

Příklad 9

Radovan (Čech, bydliště v Brně) se rozhodl strávit letní dovolenou 2024 v Itálii. Již ze svého bydliště si na webové stránce booking.com vyhlédl hotel a objednal si pokoj, který rovnou zaplatil.

Jakým právem se řídí smlouva?

Příklad 10

Radovan na svou dovolenou do Itálie jel autem. Na rakouské dálnici se mu pokazila převodovka. Auto musel nechat odtáhnout do autoservisu do Eugendorfu. Jelikož oprava auta byla možná až následující den, musel si najít ubytování. V obci uviděl několik hotelů s nápisem „volné pokoje“. Do jednoho z nich zašel a ubytoval se na 1 noc.

Jakým právem se řídí smlouva?

Individuální pracovní smlouvy

- rovněž chráněna slabší smluvní strana
- článek 8
- volba práva – ano, ale omezená
- náhradní hraniční určovatel – právní řád země obvyklého výkonu práce

Odbočka....

Můžete vykonávat profesi učitele OV v jiném členském státě EU, i když jste získali kvalifikaci – úplné magisterské vzdělání na Pedagogické fakultě Masarykovy univerzity v ČR?

Uznávání kvalifikace

– směrnice o uznávání odborných kvalifikací

automatické uznávání u harmonizovaných profesí

automatické uznávání u některých profesí na základě odborné zkušenosti (řemeslná výroba, průmysl, obchod)

všeobecný systém pro ostatní povolání – režim vzájemného uznávání

– u všeobecného systému lze stanovit vyrovnávací opatření – zkouška způsobilosti či adaptační období (čl. 2 směrnice – definice)

Nařízení Řím II

- JAKÝM PRÁVEM SE ŘÍDÍ NÁŠ VZTAH?
- Nařízení Řím II = o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy
- dopadá na **DELIKTY** po 10/1/2009, pokud toto nařízení aplikuje nějaký soud v EU (kromě Dánska)
 - ne na všechny delikty (př. ne na pomluvu – pak jiná pravidla), někdy ne na dopravní nehody (jiný předpis)
 - ale na většinu ano

Mimosmluvní závazek = to, co není smlouva

Přehled pravidel v nařízení Řím II

- **Obecné pravidlo** = právo země, kde škoda vznikla (čl. 4)
- **Speciální pravidla** (čl. 5-13)
- **Volba práva** (čl. 14)

Jsou to tzv. **kolizní normy**.

Volba práva

- je možná, ale pokud nejste podnikatelé, tak jen po vzniku sporu
- řada omezení

Obecné pravidlo

- právo země, kde škoda vznikla = rozhodné právo
- nezáleží, kde došlo ke skutečnosti, která vedla ke vzniku škody
- pozor! Pokud obě osoby („pachatel“ a „poškozený“) mají bydliště ve stejné zemi – pak právo této země

Příklad 11

Anežka (občanka ČR, bydliště Brno) trávila letní dovolenou 2024 v italském městě Řím. Při focení krás Fontany di Trevi do ní strčila jiná paní a rozbila jí mobilní telefon. Anežka zjistila, že paní je také Češka, která bydlí v Olomouci a jmenuje se Dvořáková. Podle jakého práva by se řídila uvedená situace, kdyby paní Dvořáková odmítala uhradit náhradu škody, kterou způsobila?

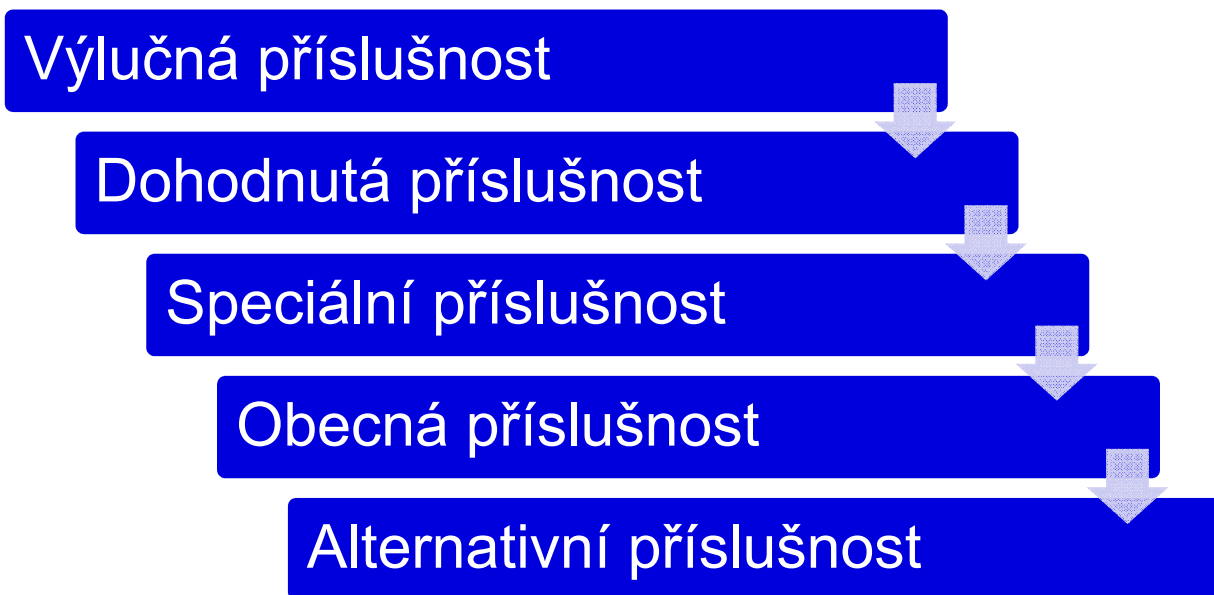
Jak by se změnila odpověď, kdyby do ní vrazil pan Jean-Pierre, francouzský občan s bydlištěm v Paříži?

Nařízení Brusel I bis

- **KDE SE BUDEME SOUDIT V PŘÍPADĚ SPORU?**
- nařízení Brusel I bis = o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech
- dopadá tehdy, pokud je SOUD ZAHÁJEN po 10/1/2015 v některém členském státě EU
- určujeme tzv. **pravomoc/příslušnost soudu** – který soud v rámci EU bude náš spor řešit
- **ale jen v rámci EU!!!!**

Celá řada pravidel

- pravidla mají pevně danou hierarchii

Spotřebitelské smlouvy

- pojem je širší než v nařízení Řím I
- část definice je stejná (spotřebitel, obchodník, provozování činnosti či zaměřování činnosti)
- ale navíc jsou chráněni ti, co si **koupí movitou** věc na splátky 😊
- **ŽALOBA:**
 - **spotřebitel žaluje:** u soudů, kde má smluvní partner (obchodník) bydliště – v členském státě, nebo tam, kde má spotřebitel bydliště (v členském státě)
 - **spotřebitel může být žalován:** jen u soudů, kde má spotřebitel bydliště
- **dohoda o příslušnosti = ujednání** – je možné, ale
 - po vzniku sporu
 - nebo i předem, ale musí rozšířit spotřebiteli možnost žalovat i jinde (v jiném čl. státě)

Co když nebudu spotřebitel?

- pak pravidlo v čl. 4 – **bydliště žalovaného**
- a je-li splněno, můžu si vybrat i pravidla v čl. 7/1 pro smlouvy – **místo, kde je závazek plněn** (u kupní smlouvy místo dodání, u poskytování služeb místo poskytování služeb)

- pro delikty platí jiná pravidla – čl. 7/2 - **místo, kde došlo, nebo může dojít ke škodné události**

Výlučná příslušnost

- má přednost přede vším (čl. 24)
- několik případů
 - věcná práva k nemovitostem či nájem nemovitostí – poloha nemovitosti, ale má to i další pravidla pro krátkodobé nájmy
 -

Příklad 12

Radovan (Čech, bydliště ČR) si minulý pátek objednal zboží od polského podnikatele se sídlem a místem podnikání ve Varšavě přes e-shop, který si podnikatel zřídil. Ačkoliv neumí polsky, nevadilo mu to, neboť stránky byly nejen v polštině, ale také v češtině a angličtině. Ocenil uvedení cen nejen v polské měně, ale také v českých korunách. Obchodník uváděl informace o dodání zboží mj. do České republiky.

Kde se bude Radovan soudit, pokud zaplatí za zboží, ale polský obchodník mu jej nepošle, nebo bude mít vady, které obchodník odmítá napravit?

Příklad 13

Kde by naopak polský obchodník mohl zažalovat Vás, pokud Vám třeba vrátí peníze za vadné zboží, ale Vy mu jej nepošlete zpět (k čemuž jste jinak povinni při odstoupení od smlouvy?)

Příklad 14

Radovan (Čech, bydliště ČR) si minulý pátek objednal zboží od polského podnikatele se sídlem a místem podnikání ve Varšavě přes e-shop, který si podnikatel zřídil. Ačkoliv neumí polsky, nevadilo mu to, neboť stránky byly nejen v polštině, ale také v češtině a angličtině. Ocenil uvedení cen nejen v polské měně, ale také v českých korunách. Obchodník uváděl informace o dodání zboží mj. do České republiky. Ve smlouvě bylo napsáno: *„Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny před polskými soudy.“*

Kde se bude Radovan soudit, pokud zaplatí za zboží, ale polský obchodník mu jej nepošle, nebo bude mít vady, které obchodník odmítá napravit?

Příklad 15

Na výletě po Španělsku Vás zaujalo (jako Češku s bydlištěm v Brně) luxusní španělské kadeřnictví (místo podnikání Madrid), které nabízelo v ten den akci – „*stříh za hubičku*“. Nechali jste se ostříhat, ale jednak Vás ostříhali více, než jste chtěli, jednak Vám stříhli do ucha a tekla Vám krev, což si vyžádalo steh v nemocnici. Chcete žádat náhradu škody. Kde budete španělské kadeřnictví žalovat?

Příklad 16

S kamarády (všichni Češi s bydlištěm v Brně a okolí) vyrazíte v létě na dovolenou a pronajmete si na Slovensku ve Vysokých Tatrách na týden chatu za cenu 145 EUR na osobu/týden. Pronajímatel, pan Štúr (slovenský státní občan s bydlištěm Popradu) Vás bude chtít zažalovat, protože jste zničili část vybavení (což Vy odmítáte). Kde se budete soudit?

**MUNI
PED**

DĚKUJI ZA POZORNOST